

LO CRISTIÀ de la PÀTRIA

SETMANARI TRADICIONALISTA.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

EN BARCELONA, trimestre	1 pesseta
FORA, idem	1'25 "

ULTRAMAR Y ESTRANGER	
Trimestre	2'50 pessetas

Número solt: 5 céntims

ADMINISTRACIÓ:

PALLA, 31, LLIBRERÍA
LA PROPAGANDA CATALANA

25 exemplars: 1 pesseta

Número atrassat: 10 céntims

DONYA MARGARIDA DE BORBON Y DE BORBON.

MA Príncipessa Margarida nasqué en Parma lo dia primer de Janer de 1847.

Foren sos pares los Duchs de Parma Don Carlos III y Donya Lluisa María Teresa de Borbon, germana del difunt Compte de Chambord.

Aviat se distingí la Príncipessa Margarida per sa sólida pietat y precoz intel·ligència.

De caràcter afable y bondadós, jamay tingueren ocasió de manifestar queixas per son tracte ni los més humils de entre sos servidors, que's complahíen en dir d' ella que era un àngel.

Ja desde sos primers anys tingué de sufrir amarxes sinsabors de la iníqua usurpació de la que fou víctima sa família, que á principis del any 1859 tingué d' emigrar á Suiza.

Ella cuidaba de tot,—diu un testimoni que durant la infància de la il·lustre Príncipessa tingué ocasió de véurerla y de presenciar sos hermosos rasgos de laboriositat y virtut.—Formaban sos encants los cuidados femenils, y repartía las horas entre brodar y tocar lo piano, y á las nits lleixia ab avidés llibres de sana educació y moral, ab que enfortia son noble cor.

Sens incident notable digne de referir-se passaren los anys de Donya Margarida, hasta '1867, que va contraure matrimoni ab Don Carlos de Borbón.

Portat més endavant Don Carlos á los assars de la guerra, pensá Donya Margarida que era pressís aliviar la sort de 'ls combatents dels dos camps, creant

DONYA MARGARIDA DE BORBON Y DE BORBON

hospitals que poguessen oferir cómodo y segur abrich y digne assistència als que caiguessen ferits en las freqüents encontres y seguidas batallas que en lo Nort d' Espanya 's renyíen entre 'ls defensors de la llegitimitat y 'ls dels governs liberals més ó menos bastardejats. Combinat rápidament lo plen y fets los més urgents preparatius, abandoná la Reyna sa residència de Pau, y feu sa entrada en territori espanyol lo primer de Juny de 1874.

Cedit per la Real Junta gobernativa de Navarra lo magnífich y monumental convent de Santa Maria de Irache per lo primer hospital que fundá la associació *La Caritat*, se doná en aquest convent lo mateix destino que havia tingut en la primera guerra civil.

Al últim de la guerra foren portats á França más de dos cents homes ferits, procedents dels dos camps. Donya Margarida, que residió en Pau, acudí asseguida á Bayona, y s' encarregá de quants gastos ocasionà la curació en l' hospital civil d' aquella ciutat, assistintlos y curantlos personalment, á pesar d' estar prop del nové mes del embaràs. A 'ls que sanaban, los hi procuraba 'ls medis necessaris pera retornar á sas llars; á 'ls que morían los feia enterrar decorosament; als que quedaren inútils pera l' treball, y per consegüent, ab la miseria, als portá al *hotel Midi*, sa residència en Pau, ahont, desde l' principi de la campanya, tingué quants ferits cabíen á las habitacions.

No era estrany, pues, que al passar per las salas de 'ls hospitals, liberals y carlins la saludessin ab los crits entusiastas de ¡visca la Reina! ¡visca l' Angel de la Caritat!

Ab motiu de ser avuy 'ls dias de Donya Margarida de Borbon, Lo CRIT DE LA PATRIA felicita calorosamente á la distinguida y virtuosísima Príncipesa per qual rotorn á nostra patria ocupant al lloch suspiran los católicos españoles no contaminats ab lo Liberalisme.

NOTICIAS DE DON CARLOS.

De nostre estimat colega *El Intransigente*, de Zaragoza corresponent al dia 5:

Al tiempo de cerrar el presente número, ha recibido el general Caverio una interesante carta del secretario particular de Don Carlos, fechada en Kingston, de la que sólo publicamos los siguientes párrafos:

«La salud del Señor, que es lo principal, es inmejorable. Come y duerme magníficamente, lo mismo á bordo que en tierra, está más fuerte que ninguno de nosotros tres, y además el viaje le interesa mucho. Viniendo á las Antillas encontramos en el buque á un oficial inglés, amigo de nuestros amigos de Londres y colega del Señor en un club militar, que con la mayor afabilidad del mundo se puso á Sus órdenes para enseñarle la isla de Barbados, una de las más antiguas colonias inglesas.

»Gracias á él, que es acaudalado propietario de plantaciones de azúcar, visitamos con toda comodidad los mejores ingenios y los puntos de vista más interesantes de la isla. También en las Antillas interesó al Señor mucho la república negra de Haití. En Jacmel, que es el puerto haitiano donde tocamos, no permitió el capitán que bajaran viajeros á tierra, pero hizo una excepción en favor del Señor, á quien permitió ir á la ciudad con dos oficiales y algunos hombres de la tripulación. Tuvimos el honor de acompañarle un lord inglés, que viaja por su salud, y yo.

»Ahora nos detendremos breves días en la isla de Jamáica, desde cuya capital escribo á usted después de haber oido misa en una gran iglesia que aquí tienen los Jesuitas.

»De aquí iremos á Colón, y visitadas las obras del canal, nos embarcaremos en Panamá, con el propósito de reconocer todas las repúblicas, puede decirse, de la América meridional, lo mismo del Pacífico que del Atlántico.

»El Señor se decide á esta larga excursión por la firme seguridad que tiene del cielo y del interés con que velarán por la causa durante su ausencia usted y todos los otros en quien ha depositado su confianza.

»Reciba usted cariñosos saludos del R., y de mis compañeros de viaje, y un fuerte abrazo de su invariable amigo,

MELGAR.»

A continuación de la carta anterior, el señor duque de Madrid se ha dignado escribir las siguientes elocuentísimas palabras:

«Confirmo lo dicho por Melgar y quiero añadir estas letras para encargarte de saludar no sólo á tus compañeros de delegación, sino á todos mis buenos amigos de España.

»Al pesar por delante de sus costas les envíe con el pensamiento un recuerdo y formulé una esperanza.

»Tu affmo,—CÁRLOS.»

UN POLVO ALS MESTISSOS.

Qualsevol que en un assunto controvertit va de bona fe, sigui la part que 's vulgui la que abrassi, creu segons sa lleal apreciació que la vritat està en favor seu. De aquí esque lo camí que segueix l'home de bona fe en nostre cas se reduheix á las segunts operacions: suposantse competent en la materia, posat devant de Deu y de sa cristiana conciencia, demana llum al Pare de las llums y protesta que no busca sino lo major servey de Deu, luego passa á examinar rigurosament las rahons que militan en pro de la sua part y ab la noble independencia de la rahó que busca solament la vritat se fa carrech tant com pot de ellas: escolta, medita y pesa los arguments del contrari, no 'ls rehusa sino que 'ls busca, no 'ls desfigura sino que 'ls penetra y està sempre decidit á seguir promptament la vritat quant per un conducto *cert* se li presenta ¿cóm no, si per això trevalla? Per últim totas aquestas operacions las fa ab tanta major diligencia quant més grave es lo assumptu de que 's tracta, quant més funestas poden ser las conseqüencias de resultas de una equivocació, ó més salubrables de resultas de un felís acert. Crech que fins lo mateix dimoni, encare que sigui pare de la mentida, dirá que tot això es molta vritat. Pues be: de una persona que ho fes tot al contrarija no cal dir que hauriam de confessar que es una persona de mala fe, y tractantse de un assumptu gravíssim, un malvat á totas llums, un tipo lo més semblant al réprobo que ja espeta de dents en lo infern, persona en fí que convé no sols apartarla sino ferli sentir lo saludable pes de la justicia.

Y pregunto jo ara ¿en quin de aquests dos cassos se troban nostres actuals mestissos? No se ofenguin si 'ls falto á la caritat que desitjan: ab franquesa los hidich que 's troben de ple áple en lo número dels segons. Provas á fora: primer carácter del home de bona fe, segons hem dit, ser competent en la materia, tenir conciencia cristiana y buscar la gloria de Deu; primer carácter del mentis: ser tos-sut acreditat, tenir conciencia mol ampla y buscar la menjadora: segon carácter del bon contrincant: buscar de cor la vritat, examinar las rahons, desitjar comprehendre los arguments del contrari; segon carácter del mentis: ser fill del sofisma, casarse ab la mentida donant per fillas de aqueix contuberni las manyas en fer moneda falsa en lo país de la vritat y taparse las orellas pera no sentirse més que á sí sol: tercer carácter del bon home: estar disposit ab dalé per admetrer la vritat quant se li proposi de una manera *certa*;

tercer idem del home mestis: fer mil trosos del conducto que li porta la vritat, puguerla veurer tant com lo diable á la creu y entre mitj de hipocresías renunciar per endavant á fer us de la rahó quant no 's resolgui la cosa com ell vol: per últim l'home de bona fe hem dit que posa en la investigació de la vritat una diligència proporcionada á la gravetat del assumptu y del repugnant mestis: hem de dir que, á manera de las brutas moscas, com més delicada es la cosa ab més coratje la embrutan, no preocupantse sino de ballar cada dia ab més primor los balls del mon, dimoni y carn.

Ergo... vostés, llegidors meus, treguin conseqüencies y jo aquí conclouré desitant que aquest polvo fassi fer un solemne estornut als mestissos, á fí de que se 'ls descarregui lo cap.

RAPÉ.

VERACITAT LLIBERAL.

No hi ha cap paisatge que 's puga comparar ab lo que ofereix la montanya catalana. Los turons altius que fins al cel s' aixecan, los gegantins roures que 'ns podrian contar los fets de quatre centurias, las aspres rocas vestidas ab verdós mantell, tots s' uneixen acorts per tributar ilohansa al Creador en agrahiment á las bellesas ab que s' ha complascat adorarlos.

Un dels mes bonichs paisatges era aquell en que ocurri lo que aném á contar. Al peu d' una negra y alta roca y entre mitj de espesos matorrals estava amagat un home que freqüentment llensava recelosas miradas al camí ral, que com gegantina culebra serpentejava per las montanyas. Aquell home, vestia poch més ó ménos, com 'ls individuos d' aquellas partides de bandolers que durant la pasada guerra s' alsaren ab lo nom de *voluntaris de la lliberat*.

Brusa y pantalon blaus y gorro frigi vermell constituhia son uniforme, y 'l seu armament era una carabina Remington y una canana ab varios cartutxos.

Aquell home s' había escapat de presiri ahont purgaba una condena de trenta anys per assassinato, y tenia pendents un procés per robo, y un altre per falsificació de moneda. Un cop fugit de la gabia en que estava tancat, s' presentà 'ls carlins per allistar-se entre ells, pero quant aquells saberen sas *envejables* qualitats, se 'l tragueren del devant amenasantlo ab entregar'l ho á la justicia.

No sabent ahont anar per estar segur, s' juntá ab altres d' igual procedencia que ell, y junts formaren una de las partides esmentadas.

Amagat s' estava, com ja hem dit, en la montanya. Regnaba un imponent silenci, que prompte 's turbá ab lo sonido dels picarols d' un matxo que pe 'l camí ral passaba. Aixís que 'l voluntari ohí 'ls picarols, s' alsá bruscament, posà un genoll en terra y 'l dit al gatillo del arma.

A poch se veié 'l viatjant que passaba per la carretera. Era un acaudalat y honradíssim comerciant, D. Anton R... de la ciutat de B***, que precisat á ausentarse d' ella á causa dels excessos dels revolucionaris, havia anat á habitar en una de sas possessions del camp, situada en la vila de F***.

Continuaba tranquil y sens recel son camí y estava ja prop de dita vila, quan al passar per devant del voluntari, s' alsá aquest com terrible fantasma y apuntant contra 'l comerciant, disparà. Los ecos de la muntanya repetiren la detonació com si demanesen venjansa de tan cobart assassinato. Lo comerciant bambolejà sobre la sella, y caygué pesadament en terra, regantla ab un doll de sanch.

Ràpit com un llamp, lo voluntari s' tira sobre sa víctima, y rematantla á culatassos, l' hi arrebatà la cartera en la qual hi havia una molt grossa quantitat.

Aixó fet, deixá la carretera y prompte s' perdé de vista entre la espesura de la muntanya. Poch després, celebraba entre sos companys, ab bromas y xascarrillos infernals, l' horrorós crím que acababa de cométrer.

Tres días després, un periódich liberal de la ciutat de B*** deya lo següent que traduhím del castellà al català:—«Los carlistas per tot arreu s' entregan á reprobables actes de barbarie y vandalisme. Pochs dias fá que assaltaren al coneut comerciant don Anton R... en occasió en que 's dirigía á la vila de F***, y després de robarhi una respectable quantitat, lo assesinaren y mutilaren bárbarament. Fets d' aquesta naturalesa fan per sí sols l' apologia de sos abominables autors.»

Los vehins de la vila de F***, que sabian de sobras que d' un més á aquella part no s' havia vist un carlista per aquells entorns, quant llegiren l' esmentat suelto, exclamaren á una veu:—¡Oh lloable veritat liberal!

Gay-Lussac.

CONCERT.

Ni 'n la Russia, ni Inglaterra,
ni 'n cap mes nació d' Europa
governa tan bona trova
com goberna en nostra terra.

En lo pressupost d' Espanya
tenim gent de tota casta;
desde aquell qu' ab mala manya
deixa 'l país sech com canya,
hasta 'l gros y gran Sagasta.

Los uns son posibilistes,
los altres republicans,
altres diu que son pactistas,
conservadors, mestissans,
y altres mil pestas y pistas.

Diuhens, en sas teorías,
que protegeixen la ciencia,
que tot va seguint sas vies
y 'ns deixen al alegries
á la lluna de Valencia.

Cap pensa del mateix modo
sino tots mol different,

y ab lo seu descutiment
no agafan cap incomodo,
tot ho fan alegrement:

Y aixís d' aquesta manera
tant lo petit com lo gros,
sa política primera
es deixarho tot enrera
al parlarlos del arrós.

Tots defensan lo seu greix
tan lo madur com lo vert,
y formant un mateix feix
com pensan tots lo mateix
forman també un bon concert.

Jaume Vilar.

LLISSÓ MERESCUDA.

La Tramontana, periódich que tan lleugerament juga ab l' honra de las personas de be, ha rebut una merescuda llissó de moralitat qual podrán veurer nostres lectors ab la seguent carta.

Per altra part, no 'ns sorprend lo resultat de la miserable calumnia forjada per la gent *tramontanesca*: sempre hem sapigut que la tática liberal consisteix en practicar lo principi volteriá: calumnia que algo queda, y si bé compadim á qui es víctima de la inquina dels lliure-pensadors, no 'ns desmereix poch ni molt un individuo per lo sol motiu de suposarlo autor ó complice de faltas, delictes ó crims en que demostran serhi experimentats los que tan gràficament los descriuen.

La carta citada diu aixís:

«Sr. Director del *Correo Catalan*.

Muy señor mio: En un momento de alucinación y guiado por malos consejeros que abusando de mi buena fe lograron aceptara como exactos hechos y antecedentes que despues he podido comprobar eran de todo punto falsos y calumniosos, publiqué bajo el pseudónimo de Gil en el número 292 del periódico que se publica en esta ciudad titulado *La Tramontana*, correspondiente al 21 de Enero último, una carta con el epígrafe «Carta de fora», contra el dignísimo Cura-regente de San Lorenzo de Hortons don Pablo Calix Canals, á quien ni siquiera conozco y del que en aquella fecha no tenia el menor antecedente de sus condiciones personales ni menos de las referentes á su sacerdocio, haciéndome eco de esas noticias que me habian suministrado y que confieso acepté sin comprobar.

Hoy que cumpliendo con el deber de todo hombre honrado, cual yo me precio, he adquirido el convencimiento plenísimo de que las imputaciones por mí dirigidas á don Pablo Calix son inexactas y calumñosas, y reconociendo que sólo mi excesiva credulidad pudo aceptar como buenas y exactas, cumplesme asimismo, á impulsos de esa honradez de que me precio, hacer pública manifestacion, ya que pública fué tan inmerecida ofensa, de que retiro todas cuantas apreciaciones é imputaciones aparecen en la carta á que antes he hecho referencia, creyendo de esa suerte quedará desagraviado el digno Cura-regente de San Lorenzo de Hortons, quien atemperándose á los principios de caridad que su religion le prescribe, ha perdonado con evangélica bondad á quien tanto le ofendió sin ni siquiera conocerle.

Barcelona 1.º Junio de 1887.

Ramon Gené.»

¿HASTA QUÁNT?

Altra volta 'ls catòlichs de Figueras s' han vist insultats per los que predican llibertat y no respecten més que la del vici y la del crím.

La vritat: creyém que ha d' arriuar l' hora en que acabada la paciencia de la gent de be 's dongui fortia batuda á tans infames com nos deshonran y envileixen.

Y á totas aquestas los mestissos tan tranquils eridan ¡viscas! á un nen y 'l govern dihentse catòlich y amich del Sant Pare.

¡Vaja uns catòlichs de cinch puntas!

IGNOCENT!

No mereix altre calificatiu 'l *Diari de Barcelona* al invitar als periodichs catòlichs á que copiin de las sevas planas un document relatiu á las Bodas d' Or de Lleó XIII.

¡Pues no faltaria més que 'ls catòlichs segons lo *Syllabus*, que son los únichs y verdaders catòlichs, tinguessin que inspirarse ab un diari que accepta 'l robo dels bens del Papa y anomena Rey d' Italia á Humbert!

Podria ser que 'ns equivoquessim, pero creyém que 'l temps confirmará nostres temors de que 'l *Diari de Barcelona* (y alguns altres que no son diaris), no servirán més que de destorb en un assumptu que sols deuria ser tractat per catòlichs incondicionalment adherits al Pontificat.

Pot, pues, desarse 'l senyor *Gueto de la Llibreteria*.

DESDE CHILE.

Un estimat amich y corregigionari nos ha entregat pera ser publicats los següents párrafos de una carta que desde Chile l' hi envia un son apreciable amich tradicionalista.

Diuheat axis, literalment:

«En aquest mes esperém á nostre benvolgut R... D. Carlos VII (Q. D. G.); puig segons notícias sorti de Inglaterra directament a Chile; y com lo nostre es lo primer port chileno que toca lo vapor, suposem desembarcará aquí. Atigureuvs la alegria que tinch y los preparatius que estém fent pera rebrer á S... dignament, plorant junts en llunyanas riberas los infortunys de la Mare Patria. Penso ser lo primer en pujar á bordo á besar sas R... mans y oferirii mos pobres serveys. ¡Quán bo es Deu! Qui ho habia de dir que tendria aquest grant plaher en mitj de nostrá anyoransa. Sia per sempre benedit y alabat puig d' aytal manera nos aconhorta, sosté y fortaleix. Ab assó ja veyeu com s' explica lo bon Jesusat ab nosaltres, pobres proscrits; nos envia lo R... Lloat sia per sempre.»

Aixis se expresan los verdaders carlistas.

En lo dia d' ahí, festivitat del *Corpus*, va cantar la primera misa en l' iglesia de la Misericordia nostre estimat amich lo reverent don Jaume Creixell, á qui, lo mateix que á la seva respectable familia y padrins renovém la felicitació que en l' hora de la ceremonia varem tenir lo gust de felshi present.

CRIDORIAS.

Diu *El Imparcial*:

«A *El Resumen* le parece el general Cassola más ministro cuando calla que cuando habla.»

S' equivoca *El Resumen* de mitj à mitj. Perque sens dupte no deu haber atinat que 'ls ministres no estan may en vaga.

Nosaltres, al contrari, afirmem que tant minstre es quant calla que com quant enrahonam.

Perque no estan may en vaga, quan enrahonam *xerra* y quan calla s' atipa.

Y 'l xerrar y l' atiparse son condicions propias de minstre lliberal.

Diu *La Epoca* que los interessos del país deuen ser la única preocupació de 'ls conservadors.

Donchs per aixó no volém als conservadors.

Perque, creyem molt be, que per los interessos (en metalich, s' entent) los conservadors, fusionistas y lliberals de tot color, farian qualsevol cosa.

Aquesta gent tot ho fan per defensar la patria.

Ja 'm sembla veurels à tots, *aquell dia*, anar de jonollons à besar los R. peus de Don Carlos.

Si 'ls ho permeten.

Diu *El Eco Nacional*:

«La creación de un monumento sumuoso á la memoria de DON ALFONSO EL PACIFICADOR debe costearse por medio de una suscripción nacional.

Esto es más elocuente y más solemne; porque no es ni significa lo mismo que el Estado levante una estatua al rey difunto, ó que la erija la gratitud, el amor y el entusiasmo de los españoles.»

El Eco Nacional va molt lluny d' oscas. Los espanyols no erigirán cap monument á Don Alfons.

En tal cas ho farán los lliberals.

Y dels lliberals als espanyols hi ha molta diferencia.

Perque no es tot hu ser fill d' Espanya que serho de l' Africa.

Y si al *Eco Nacional* se l' hi ha posat al cap alló de «*D. Alfonso el Pacificador*,» posisho als peus.

Perque si lo que va fer se 'n hi diu *pacificar*, també 's podría dir que 'ls lliberals saben governar.

Y sapigut es que aixó es un absurdo.

En quan alló de que 'l monument á D. Alfons «debe costearse por medio de una suscripción nacional», hestic hi molt conforme y conti 'l *Eco ab mí*, per de prompte, ab 0'000,001 de céntim.

Un periódich lliberal reformista fent de grant doctor dicta la següent sentencia, que fora bò que ell mateix aprengués de memoria:

«El que roba al Estado, ladron.»

«El que roba al Banco, ladron.»

Y dihem nosaltres:

«Y 'l que roba un T.... un C..... y una C.....? La contesta la deixem pels lliberals.

Encara, que no gosarán contestar per no tenir remordiments de conciencia.

Una declaració del ministre de Estat:

«Yo soy de los que creen, señores, que nuestra misión histórica no ha concluido, que nuestro porvenir está en África.»

Lo mateix creyem nosaltres.

Y per aixó, lo millor fora, que 'l senyor minstre de Estat y tots los lliberals junts se 'n entornessin á la seva terra.

O allá hont está lo seu porvenir.

Nostre estimat amich D. Magí Martí y Barja, fa pochs días donà en Castellvell (Reus) en lo centre titulat «La Intransigencia» dos magníficas conferencias versant la una sobre *El indiferentismo religioso*, que fou molt celebrada y aplaudida; y l' altra sobre las *escuelas laicas* fou no ménos interessant y aplaudida que la primera.

Deu notarse que en aquesta última conferencia se l' hi posà la pell de gallina á un mestre laic que va tenir l' *especial gust* de posar entre 'ls oyents; y suposém que no l' hi escaygué gaire be alló de «*los padres de familia no se dejen sorprender por los halagos que les ofrezcan profesores apóstatas y descreídos*» que ab tanta sal y expressament pronuncià lo senyor Martí.

Se llegiren després varios treballs en prosa y vers, deixant aixís completament satisfets á las autoritats que 's dignaren assistirhi, al mateix temps que als numerosos socios y demés personas que hi assistiren. Per últim se repararen exemplars de *El Liberalismo es pecado*.

Felicitém al centre catolich «La Intransigencia» per sos beneficis progressos y al Sr. Martí per son incansable zel en la propagació dels bons principis.

En *El Eco de Asturias* hi trovém la següent noticia digne tant sols de ser feta per gacetillero lliberal.

«El día se presenta hoy, aunque nublado, apacible, y sereno.»

Si tots los gacetilleros del *Eco de Asturias*, son com aquets, ja s' poden desar al quarto fosch.

Lo gacetillista fa com un sereno que per la nit, segons contan, se estava mullant com un peix y encara cantaba «LAS DOCE SERENO».

May nos hagueram cregut que *El Eco de Asturias* fos en sos escrits, lliberal en lo fondo y en la forma.

En un diari de Oviedo corresponent al 2 del present, hi trovém lo següent:

«El día 26 debió abrirse en París una exposición de perros, que constará de 750, y que ha organizado la Sociedad Central.

Promete ser muy brillante, al decir de sus favorecedores, pues en ella figurarán perros que ya han recibido premios en exposiciones belgas é inglesas.»

Si senyor, si, promet ser molt brillant, perque en ella hi concurrirán, segons nos han manifestat, molts que si no portan cullá deurian portarne.

Lo dia 22 se veurá en lo Tribunal Suprem la primera causa que 's segueix contra 'l Director d' aquest Setmanari.

Informarà l' advocat del Collegi de Madrid Sr. Solís.

Batllori Picafort.

VARIETATS.

LA HONRADÉS PREMIADA.

(Continuació.)

III.

Alguns mesos després de la anada del marxant lo pagés volgué enfemar son camp, y al vuydar un dipòsit ple de fem veu de repent penjant de la seva forca una llarga bossa de cuyro; corra á examinarla mes d' apropi, y al obrirla hi troba las joyas y pedras preciosas qual perdua tant amargament había sentit lo marxant. Pero ¿com había pogut anar á parar aquella bossa á semblant lloc? D' un modo molt senzill. Apenas tret del riu lo marxant, s' havían apressurat á despollarlo sobre la palla, mentres se l' calentaba un llit, y la bossa, de la que ningú se 'n apercibí, fou llenada algun temps després al fener junt al la palla que la cubria.

¿Qué fer are, ó qui partit adoptar?

¿Ahont trobar lo duenyo de la bossa, ignorant completament son nom y la ciutat ó poble en que vivia? Es vritat que haguera pogut depositar aquell tresor en mans de la autoritat, ó fer anunciar la troba en los periódichs. Pero á nostre senzill pagés no se l' hi ocorriren ni podian fácilment ocurrirsili aqueixos medis que posan en práctica las personas honradas quant troban cosas de algun valor que no tenen dret de apropiarse. Lo únic que pensà lo bon pagés fou en estar á la mira per si veigés passar per allí al duenyo de la bossa, y quant vingué 'l temps de aquella fira anaba moltes vegadas á passejarse pel camí, y altras moltes enviaba també allí á sa muller ó á sos fills ab la esperanza de veurer passar al marxant. Dos anys transcurriren de aquell modo sense lograr l' anhelat objecte.

IV.

En lo curs de aquest temps la situació del honrat pagés vingué á ferse extremadament crítica per efecte de las malas cullitas, de lo numeros de sa familia y de altres accidents, de modo que 's veigé precisat á vendrer son bestià, y reduxit hasta á demanar caritat alguna vegada, y amenassat de tenir que vendrer las pocas terras que l' hi quedaban pera pagar sos deutes.

En tals apuros sa muller y sos fills l' hi deyan alguna vegada:—«No podríam remediar nostra miseria venent alguna de aquellas pedras que hi ha en la bossa de cuyro, y que sens dupte deuen valer molt segons lo que 'l marxant se desesperaba per sa perdua? Segurament no tornarém ja á veure 'l, puig totas las diligencias que hasta ara habém fet pera conseguirlo han sigut inútils: tal vegada incomodat ab nosaltres després del favor que l' hi ferem, no ha volgut tornar á passar per aquí ó tal vegada ha mort. ¿Qui sap si vejentse arruinat sa desesperació l' ha conduhit á un fatal extrém? De tots modos ell mateix nos diué que 'ns haguera donat en recompensa de nostre servei lo valor de totas aquellas pedras y encara més; be podríam, donchs, vendren algunes, y ab son producte sortir dels apuros en que 'ns veyém.—No, responia 'l pagés, no; aquestas riquesas no son mevas, y per res del mon ne tocaré cap. Nosaltres no som més que dipositaris de aqueix tresor, y debém guardar-lo pera tornarlo á son duenyo.

(Continuará.)

Imp. de Bertrán y Altés, Pelay, 6, baixos.